

с.Степная Шентала

РЕШЕНИЕ

16.03.2026

КАРАР

№ 13

«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләрен раслау турында» 2023 елның 14 августындагы 47 номерлы Совет карарына үзгәрешләр керту проекты хакында

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләрен законнарға һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Уставына туры китерү максатында,

Кыр Шонталы авыл жирлеген Советы карар кабул итте:

1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Кыр Шонталы авыл жирлеген Советының 14.08.2023 ел №47 карары белән расланган Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр кертергә (1 нче кушымта).

2. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проекты буенча гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибен һәм аның буенча фикер алышуда гражданнарның катнашуын расларга (2 нче кушымта).

3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр керту проекты буенча гавами тыңлаулар үткөрү тәртибен һәм аның буенча фикер алышуда гражданнарның катнашуын расларга (3 нче кушымта).

4. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә* Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат

порталында (<https://pravo.tatarstan.ru>), Алексеевск муниципаль районының рәсми сайтында (<https://alekseevskiy.tatarstan.ru/>) бастырып чыгарырга, һәм гражданнар күпләп жыела торган урыннардагы мәгълүмат стендларында түбәндәге адреслар буенча урнаштырырга: авыл клубы бинасы (Кыр Шонталы авылы, Вахитов ур., 34 йорт).

5. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр проектына кергән тәкъдимнәренә исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча түбәндәге составта эшче төркем төзүгә:

- 1) Камалов А.Ш. - 2 нче Кыр Шонталы сайлау округы депутаты.
- 2) Нуретдинов З.З. - 4 нче Кыр Шонталы сайлау округы депутаты.
- 3) Салахутдинов Р.Т. - 7 нче Кече Кызыл Яр сайлау округы депутаты.

6. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы депутатларының Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектына тәкъдимнәре төзәтмәләр рәвешендә эшче төркемгә 2026 елның 5 апреленә кадәр кертелә дип билгеләргә.

7. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектына гражданнарның тәкъдимнәре, Ф.И.А., туган елы, авторның адресы күрсәтелеп язма рәвештә түбәндәге: Татарстан Республикасы, Алексеевск районы, Кыр Шонталы авылы, Вахитов урамы, 34 йорт адресына жиберелә дип билгеләргә.

8. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр проекты буенча 06.04.2026 елда 10.00 сәгаттә түбәндәге адрес буенча гавами тыңлаулар билгеләргә: Татарстан Республикасы Алексеевск районы, Кыр Шонталы авылы, Вахитов урамы, 34 йорт.

9. Эшче төркемгә Кыр Шонталы авыл жирлеге Советы депутатларының төзәтмәләрен һәм Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү проектына гражданнарның тәкъдимнәрен өйрәнәп һәм гомумиләштереп, аны 07.04.2026 елга кадәр Кыр Шонталы авыл жирлеге Советына карауга кертүгә.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

**Кыр Шонталы авыл жирлеге башлыгы,
Совет рәисе**

Г. Н. Кыямова

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләре статьяларының яңа редакциясе

Бүлек 2. Төп төшенчәләр

Статья 7

1. Элеге кагыйдәләрне гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

жирле эһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендәге жир кишәрлекләрен һәм аларда яисә алар астында урнашкан конструктив элементларны (юл полотносы, юл өслеге һәм шуңа охшаш элементларны) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмаларын, саклагыч юл корылмаларын, ясалма юл корылмаларын үз эченә алган транспорт инфраструктурасы объекты, житештерү объектлары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары;

арборицидлар-агач-куаклар һәм чүп үләннәренә каршы кулланыла торган химик матдәләр;

хужасыз транспорт чарасы-милекчәсе булмаган яисә милекчәсе билгеле булмаган йә, әгәр законнарда башкасы каралмаган булса, милекчәсе милек хокукыннан баш тарткан транспорт чарасы;

территорияне төзекләндерү - муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрендә билгеләнгән гражданның яшәү шартларының үзгәртүләрен тәмин итүгә һәм арттыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру, санитария хәлен яхшыртуга ярдәм итү һәм ярдәм итү буенча эшчәнлек «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенә территорияне торак пунктларны һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, пробоиннарны тоту буенча административ-территориаль бүленешә янәшәдәге территорияләр;

ташландык транспорт чарасы - милекчә тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка башка затларның ана ирекле керүен булдырмаслык хәлдә калдырылган (ишекләр, кузовның пыяла элементлары, кузовның башка элементлары булмау, бикләнгән ишекләр, ишекләргә бикләп булмау һ. б. аркасында), шулай ук тиешенчә файдалана алмау билгеләренә ия булган (буш тәгәрмәчләр, тәгәрмәчләре булмау, башка конструктив детальләр булмау) транспорт чарасы яки башкалар), һәм шул ук вакытта гомуми файдаланудагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә) булган, транспорт чараларын саклау өчен билгеләнмәгән, жәяүлеләр йөрүенә, узуына комачаулы торган, территорияне жыештыру, махсус транспортның һәм чүп жыю машиналарының подъездларга һәм чүп контейнерларына бару һәм (яисә) элеге кагыйдәләр таләпләрен бозып урнаштырылган;

бункер-эре габаритлы калдыкларны жыю өчен билгеләнгән чүп жыю урыны;

вертикаль яшелләндерү-биналарның һәм корылмаларның фасад өслекләреннән, балконнарны, лоджияләрен, галереяларны, терәк диварларны һ. б. кертәп, аларда стационар һәм мобиль үсемлекләр урнаштыру өчен файдалану;

квартал эчендәге (жирле) машина юлы-магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен билгеләнгән автомобиль юлы;

су саклау зонасы - диңгезләрен, елгаларның, инешләрен, каналларның, күлләрен, сусаклагычларның яр сызыгына (су объекты чикләренә) тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларын пычратуны, чүпләүне, ләш салуны һәм аларның суларын сәгуны булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм башка объектларның яшәү тирәлеген саклау калу максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның махсус режимы билгеләнә торган территория хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы.

Елгаларның яисә инешләрен су саклау зонасының киндәге аларның чыганаclarыннан елгалар яисә инешләр өчен озынлыгы белән билгеләнә:

- 1) ун километрга кадәр-илле метр күләмдә;
- 2) уннан илле километрга кадәр-йөз метр күләмдә;
- 3) илле километрдан һәм аннан да артыграк - ике йөз метр күләмдә;
- 4) елга, инешнең башланган урыныннан тамагына кадәр озынлыгы ун километрдан да кимрәк булган су саклау зонасы яр бие яклау полосасына туры килә. Елга, инеш чыганаclarы өчен су саклау зонасының радиусы илле метр күләмдә билгеләнә;
- 5) күлнең, сусаклагычның су саклау зонасының киндәге, сазлык эчендә урнашкан күлдән яисә акваториясе 0,5 квадрат километрдан кимрәк булган күлдән, сусаклагычтан тыш, илле метр күләмдә билгеләнә.

төзекләндерүне торгызу-юлның, тротуарның бөтен киндәгенә ясалма өслекне сыйфатлы итеп торгызу, бордюр ташын кире урнаштыру, туфракның ундырышлы катламын торгызу, жирне тырмалап газоннарны ремонтлау, газон үләннәре чөчү һәм зарарланган яшел үсентеләр урынына утырту, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын торгызу;

газон-махсус сайлап алынган үлән орлыкларын чөчү нәтижәсендә барлыкка килә торган үлән капламы, ул утыртулар, парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенә мөстәкыйль элементлы булып тора;

гербицидлар-үсемлекләргә юк итү өчен кулланыла торган химик матдәләр;

авыл территориясе -«Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге чикләрендәге территория;

кунакларга машина кую урыны-торак зоналарга килүчеләргә жигел автомобильләрен кую өчен

билгелэнгэн ачык майданчык;

ишегалды корылмалары-жир кишэрлегендә урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (баз, күгәрчен оялары, сарайлар һ. б.);

ишегалды территориясе-күпфатирлы бер яки берничә йорт янәшәсендә урнашкан һәм анда яшәүче затларның яисә жәмәгать биналарының гомуми файдалануында булган һәм аларның эшләвен тәэмин итә торган формалаштырылган территория. Күпфатирлы йортларның ишегалды территориясендә балалар майданчыклары, ял итү, кер киптерү, автомобильләр кую урыннары, яшеллекләр һәм жәмәгать файдалануындагы башка объектлар урнаштырыла;

балалар майданчыгы-өслегендә балалар уеннары өчен билгелэнгән объектлар (таулар, карусельләр, таган, комлыклар һәм (яисә) башка шундый объектлар) урнашкан жир кишәрлеге;

йорт хайваннары - хужасы-физик зат карамагында булган, аның вакытлыча яисә даими күзәтүе астында булган һәм тоту урыны зоопарк, зообакча, цирк, зоотеатр, дельфинарий, океанариумнар булмаган хайваннар (тоту тыелган хайваннар исемлегенә кертелгән хайваннардан тыш);

йорт хужалыгы-ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан жир кишәрлеге;

йорт билгеләре - аншлаг (урам, майдан, проспект исеме күрсәткече), номер билгесе (йорт һәм корпус номеры күрсәткече), подъезд һәм фатир номеры күрсәткече, инвалидлар өчен объекттан файдалану мөмкинлегенә халыкара символы, флаг тоткычлар, истәлек такталары, полигонометрик билге, янғын гидранты күрсәткече, грунт геодезия билгеләре күрсәткече, магистраль камералары һәм коелар күрсәткечләре суүткәргеч челтәре, канализация күрсәткече, жир асты газүткәргече корылмалары күрсәткече;

сыек көнкүреш калдыклары-халыкның тереклек эшчәнлеге нәтижәсендә барлыкка килә торган һәм су агызуның үзәкләштерелгән системасына тоташтырылмаган (технологик яктан тоташтырылмаган) корылмаларга һәм жайланмаларга ташлана торган, агып төшүче суларны кабул итү һәм туплау өчен билгелэнгән хужалык-көнкүреш агып төшүче сулары;

бина-бердәм күләмле төзелеш системасын тәшкил итүче (төзелешкә бер рөхсәт нигезендә төзелгән) капитал төзелеш объекты, ул автоном рәвештә яшәргә, реконструкцияләнергә һәм эксплуатацияләнергә мөмкин;

яшел утыртмалар-билгеле бер территориядәге агач-куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

жир кишәрлеге-чикләре федераль законнар нигезендә билгелэнгән жир өслегенә өлеше;

жир эшләре - жир казуга, туфрак салуга, территориянең камилләштерелгән яисә туфрак белән капланышын бозуга йә юлларны һәм тротуарларны камилләштерелгән каплауны урнаштыруга (салуга) бәйле эшләр;

эшләр алып бару зонасы-төзелеш, инженерлык коммуникацияләре салу, капитал һәм башка ремонт эшләре рөхсәт ителгән киртэлэнгән территория. Төрле эшләргә башкару (авария хәлэндәгеләреннән тыш), жиһазларны, материалларны, калдыкларны, техник инвентарны тиешле киртәләрдән читкә жыю тыела;

инженерлык коммуникацияләре-инженер-техник тәэмин итү челтәрләре: суүткәргеч, канализация, жылыту, торбаүткәргечләр, электр тапшыру, элемент линияләре һәм Кыр Шонталы авыл жирлеге территориясендә булган йә салына торган башка инженерлык корылмалары;

контейнер - эре габаритлы калдыклардан тыш каты коммуналь калдыкларны жыю өчен билгелэнгән чүп жыю урыны;

контейнер майданчыгы-Россия Федерациясенә эйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнары һәм Россия Федерациясенә халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге законнары таләпләре нигезендә төзелгән һәм контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгелэнгән каты коммуналь калдыклар туплау урыны (майданчыгы);

компенсацион яшелләндерү-юкка чыгарылган яки зарарланган агачлар урынына яшел үсентеләр утырту;

түбәләргә яшелләндерү-биналарның һәм корылмаларның түбәләреннән архитектура-ландшафт объектлары (газоннар, чөчәк бакчалары, бакчалар, агачлар һәм куаклар белән майданчыклар һ. б.) төзү өчен файдалану;

янгыр канализациясе (янгыр су агызгычы) - үзара технологик бәйлэнгән инженерлык корылмалары комплексы (улаклар, янгыр кабул итү жайланмалары, лотоклар һәм торбалар), ул янгыр суларын, кар суларын, су сибү-юу һәм дренаж суларын агызу өчен билгелэнгән;

кече архитектура формалары (алга таба – КАФ) - монументаль - декоратив бизәү элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү жайланмалары (беседкалар, аркалар, бакча-парк скульптурасы, вазоннар, чөчәк савытлары, шпалерлар), су жайланмалары (фонтаннар, бюетлар, декоратив сулыклар), муниципаль жиһазлар (территориядә урнаштырылган ял итү эскәмияләре) ижтимагый кинлекләр, рекреацияләр һәм ишегаллары; майданчыкларда, сезонлы кафеларда өстәл уеннары өчен эскәмияләр, өстәлләр; бакча һәм урам жиһазлары), коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар (көнкүреш чүп-чарын жыю өчен контейнерлар, урналар, почта тартмалары, инженерлык жиһазлары элементлары), күзәтү люклары һ. б.; чүп өеме-контейнер майданчыгында яисә теләсә кайсы территориядә каты көнкүреш калдыклары һәм эре габаритлы чүп-чарның 1 куб. м дан артмаган күләмдә ташлануы;

тышкы яктырту-тәүлекнең карангы вакытында юлларны, урамнарны, майданнарны, паркларны, скверларны, ишегалларын һәм жәяүлеләр юлларын яктырту өчен билгелэнгән элементлар жыелмасы;

рөхсәтсез чүплек-юридик яисә физик затлар эшчәнлеге барышында барлыкка килгән каты көнкүреш, эре габаритлы, төзелеш калдыкларын, башка чүп-чарны үз белдеге белән (рөхсәтсез) ташлау (урнаштыру) яисә жыю;

стационар булмаган сәүдә объекты-инженер-техник тәэмин итү челтәрләренә тоташу (технологик

тоташтыру) булу-булмавына бэйсез рәвештә жир кишәрлегенә нык бәйлә булмаган вакытлы корылма ясау вакытлы конструкциядән гыйбарәт сәүдә объекты, шул исәптән күчмә корылма;

тышкы яктырту объектлары (чаралары) (яктырту жиһазлары) – тышкы яктырту приборлары (яктырткычлар, прожекторлар), алар урамнарда, скверларда, паркларда, мондый яктырту өчен махсус билгеләнгән терәкләргә, биналарның һәм корылмаларның стеналарына, япмаларына, биналарның, корылмаларның һәм корылмаларның металл, тимер-бетон һәм башка конструкцияләренә һәм жәмәгать файдалануының башка урыннарында;

төзекләндерү объектлары - жир кишәрлекләренән ясалма өслеге (асфальт-бетон, бетон өслеге һ. б.), ижтимагый-эшлекле, торак һәм рекреация зоналарындагы жир кишәрлекләренән биналар һәм корылмалар биләмәгән башка өлешләре, шул исәптән майданнар, урамнар, үтү юллары, юллар, велосипед юллары, ишегалды эчендәге кинлекләр, балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыклары, хужалык майданчыклары; жирле эһәмияттәге автомобиль юллары; махсус сакланылучы табигать объектлары һәм тарихи-мәдәни эһәмияткә ия жирләр территорияләрен, шулай ук зиратларны күз алдында тоту; яшел утыртмалар (агачлар, куаклар, газоннар һ. б.); тышкы яктырту һәм архитектура-сәнгатьчә яктырту жайланмалары; коймалар, чардуганнар, капкалар; балалар, спорт һәм спорт-уен майданчыкларын жиһазлау объектлары; бәйрәм предметларын төзекләндерү элементлары буларак карала торган ландшафт һәм башка бизәлеш; территорияне санитар карап тоту өчен билгеләнгән урыннар, жайланмалар һәм корылмалар, шул исәптән чүп-чарны, житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару өчен жайланмалар һәм корылмалар; житештерү зоналары һәм аерым житештерү объектлары территорияләрен, инженерлык инфраструктурасы зоналарын, махсус билгеләнештәге зоналарны төзекләндерү объектлары сыйфатында карала торган, шулай ук тиешле санитар-яклау зоналары; аерым торак биналар, житештерү һәм инженерлык корылмалары; хокук субъектларының гамәлләре законнарда билгеләнгән төзекләндерү кагыйдәләре һәм нормалары белән жайга салына торган башка объектлар;

юл сервисы объектлары-юл хәрәкәтендә катнашучыларга хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән биналар, төзелешләр, корылмалар, башка объектлар (автозаправка станцияләре, автостанцияләр, автовокзаллар, кунакханалар, кемпинглар, мотельләр, жәмәгать туклануы пунктлары, техник хезмәт күрсәтү станцияләре, шуна охшаш объектлар, шулай ук аларның эшләве өчен кирәкле ял итү һәм транспорт чараларын кую урыннары).

инженерлык коммуникацияләрен салуга, үзгәртеп коруга һәм ремонтлауга бәйлә биналарны, төзелмәләренә, корылмаларны төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү эшләрен, яшелләндерү чараларын, жир эшләрен алып баруга, стационар булмаган объектларны, төзекләндерүнең ясалма объектларын урнаштыруга, юллар төзүгә һәм ремонтлауга мәҗбүри таләпләр - билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән рөхсәт һәм проект документациясе, махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләр булу һәм дәүләт һәм муниципаль стандартлар нигезендә «Кыр Шонталы авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясенән иминлеген тәмин итү, санитария нормаларын үтәү һәм эстетик торышын саклап калу буенча чаралар комплексын үтәү;

яшелләндерү - үсемлекләр компонентларын актив кулланып, шәһәр тирәлеген формалаштыруны тәмин итә торган территорияне төзекләндерү һәм ландшафт оешмасы элементы, шулай ук инженерлык эзерлегенән төрле төрләре буенча эшләр башкаруга (вертикаль планлаштыру, тернәкләндерү, кронирование һ.б.) һәм яшелләндерелгән территорияләргә агачларны, шул исәптән эре үлчәмләргә, куакларны утырту, үләнчел газоннарны, чәчәкләр, альпинарийлар һәм рокарийлар төзү, махсуслаштырылган бакчалар төзү һ.б.лар төзү белән бәйлә комплекслы процесс;

яшелләндерелгән территория-табигый үсемлекләр, ясалма төзелгән бакча-парк комплекслары, бульварлар, скверлар, газоннар, чәчәкләр бакчалары булган кишәрлекләр, жәмәгать, эшлекле, коммуналь, житештерү билгеләнешендә аз төзелгән торак территориясе, аның цикләрендә жир өслегенән кимендә 70 проценты үсемлекләр капламы белән биләнгән;

гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - төрле ял итү рәвешләре өчен билгеләнгән яшелләндерелгән территория (урман парклары, парклар, бакчалар, скверлар, бульварлар, шәһәр урманнары);

цикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр-дәвалау, балалар уку һәм фәнни учреждениеләренән, сәнгать предприятиеләренән, спорт комплексларының, торак кварталларның яшелләндерелгән территориясе;

махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр-санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

карантин объектларына һәм чүп үләннәренә кертелмәгән һәм аларга карата, федераль эһәмияттәге урманнардан һәм махсус сакланылучы табигать территорияләренән тыш, Татарстан Республикасы территориясендә аларны ачыклау, аларның таралуын булдырмау һәм юкка чыгару чаралары күрелгән тиешле инвазив (чит) үсемлекләренән куркыныч төрләре:

1. Борщевик Сосновского (Heracleum sosnowskyi Manden.)
2. Девичий виноград прикрепленный (Parthenocissus inserta (A.Kern.) Fritsch)
3. Ирга колосистая (Amelanchier spicata (Lam.) C.Koch)
4. Клен ясенелистный (Acer negundo L.)
5. Люпин многолистный (Lupinus polyphyllus Lindl.)
6. Недотрога мелкоцветковая (Impatiens parviflora DC.)
7. Чердак облиственная (Bidens frondosa L.)
8. Элодея канадская (Elodea canadensis Michx.)
9. Эхиноцистис лопастный (Echinocystis lobata (Michx.) Torr. et A.Gray)
10. Ясень пенсильванский (Fraxinus pennsylvanica Marshall).

ордер - Жир һәм төзелеш эшләрен башкаруга хокук бирә торган документ;

махсус сакланылучы табигать территорияләре-махсус табигатьне саклау, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм савыктыру эһәмиятенә ия, жирле үзидарә органнары карарлары белән тулысынча яисә өлешчә хужалык файдалануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән табигать комплекслары һәм объектлары урнашкан жир, су өслеге һәм алар өстендәге һава кичләге кишәрлекләре;

жәмәгәть транспортын көтү тукталышы-жәмәгәть транспортын туктату, пассажирларны утырту һәм төшерү зонасы һәм жәмәгәть транспортында пассажирларны көтү зонасы булган махсус жиһазландырылган мәйданчык;

пандус-халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен төрле объектлардан файдалану мөмкинлеген тәмин итү өчен сөзәк авыш мәйданчык;

парковка (парковка урыны) - махсус билгеләнгән һәм кирәк булганда төзекләндерелгән һәм жиһазландырылган урын, ул шул исәптән автомобиль юлының бер өлеше булып тора һәм (яисә) машина йөрү өлешенә һәм (яисә) тротуарга, юл читенә, эстакадага яисә күпергә терәлеп тора йә эстакадага яисә күпер асты кинлекләренә, мәйданнарның һәм урам-юл челтәренә башка объектларының бер өлеше булып тора һәм оештырылган автомобиль юлы миләкчесе яисә башка хужасы, жир кишәрлеге миләкчесе карары буенча транспорт чараларын түләүле нигездә яисә түләү алынмыйча кую;

бина фасадларының колористик чишелеше паспорты (фасадларның төсле чишелеше) - бердәм архитектура һәм төсле чишелешне билгели торган һәм аерым торган бина фасадының тышкы бизәлешенә таләпләр билгели торган килештерелгән һәм билгеләнгән тәртиптә расланган документ;

жәяүлеләр зоналары-муниципаль берәмлек территориясенә халык йөрү һәм мәдәни-көнкүреш максатларында, транзит хәрәкәт итү максатларында хәрәкәт итә торган һәм билгеле бер характеристикаларга ия булган кишәрлекләре: тиз йөрешле урамнан тыш һәм жир өсте жәмәгәть транспорты тукталышлары булу, хезмәт күрсәтү объектларының, тарихи һәм мәдәни ядкарьләренә, рекреацияләренә күп булуы һ.б., жәяүлеләр агымының суммар тыгызлыгы югары булу. Жәяүлеләр зоналары эспланадаларда, жәяүлеләр урамнарында, торак пункт мәйданнарының жәяүлеләр өлешләрәндә формалашырга мөмкин;

жәяүлеләр коммуникацияләре-шәһәр территориясендә жәяүлеләр йөрүен һәм хәрәкәтен тәмин итә торган тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаklar. Жәяүлеләр коммуникацияләре муниципаль берәмлек территориясендә жәяүлеләр элементсен һәм хәрәкәтен тәмин итә. Торак пункт территориясендә жәяүлеләр коммуникацияләрен урнаштырганда түбәндәгеләргә тәмин итәргә кирәк: транспорт коммуникацияләре белән кисешүләренә минималь санын, жәяүлеләр коммуникацияләре системасының өзлексезлеген, инвалидларны һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәрен дә кертеп, кешеләренә имин, тоткарлыксыз һәм уңайлы хәрәкәт итү мөмкинлеген;

автостоянка мәйданчыгы-башлыча жиңел автомобильләргә һәм башка мототранспорт чараларын (мотоциклларны, мотороллерларны, мотоциклларны, мопедларны, скутерларны) саклау (туктатып тору) өчен билгеләнгән махсус ачык мәйданчык;

хайваннарны йөртү һәм өйрәтү мәйданчыгы-территориянең йорт хайваннарын йөртү һәм өйрәтү өчен билгеләнгән аерымланган участогы;

яшел утыртмаларны зарарлау-яшел утыртмаларның жир өсте өлешенә һәм тамыр системасына механик, химик һәм башка төрле зарарлану, бу үсүне туктатуга китерми, шул исәптән яшел утыртмаларны йә туфракны зарарлы яки пычраткыч матдәләргә белән пычратуға китерә;

су басу - атмосфера явым-төшемнәре, кар эрү, юлларны, тротуарларны сыйфатсыз асфальт-бетон жәю, инженер системаларыннан һәм коммуникацияләренән су агызу яисә агып чыгу нәтижәсендә елгаларда, сусаклагычларда су күтәрелү, юл участогын, транспорт тоннельләрен, территорияләрен бер өлешен су басу, төзексезлек йә жәяүлеләр, автотранспорт, пассажир транспорты хәрәкәтенә комачаулый торган су кабул итү жайланмаларына һәм су агызу корылмаларына хезмәт күрсәтү кагыйдәләрен бозу. 2 кв. м дан артык мәйданлы, 3 см дан артык тирәнлеккә су жыелган территория су астында калган дип санала;

йорт яны территориясе-хосусый йорт биләмәсенә яисә күпфатирлы йортка турыдан-туры тоташкан, технологик һәм функциональ яктан алар белән бәйлә территория;

яншәдәге территория-мондый жир кишәрлеге төзелгән һәм чикләре Россия Федерациясе субъекты законында билгеләнгән тәртип нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән очракта бинага, төзелешкә, корылмага, жир кишәрлегенә яншә урнашкан гомуми файдаланудагы территория;

продуктив хайваннар һәм кошлар - сөт, йон, йомырка һәм башка продуктлар алу өчен күп тапкырлар яки даими кулланыла торган хайваннар һәм кошлар;

төзекләндерү проекты-текст һәм график формадагы материаллар булган һәм территорияне һәм башка төзекләндерү объектларын төзекләндерү буенча проект карарларын (шул исәптән төсле) билгели торган документация;

тышкы мәгълүмат чарасын урнаштыру проекты (паспорт) - муниципаль хокукый акт белән расланган, төзекләндерү элементның, атап әйткәндә, тышкы мәгълүмат чарасының тышкы кыяфәтен һәм урнаштыруның төгәл урынын билгели торган һәм аны идентификацияләү өчен кирәкле башка белешмәләргә үз эченә алган билгеләнгән рәвештәге документ;

территорияне санитар чистарту - билгеле бер территориядән каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны жыю, чыгару һәм утильләштерү (зарарсызландыру) ;

авыл хужалыгы хайваннары-терлекчелек һәм башка авыл хужалыгы продукциясе житештерү өчен кулланыла торган хайваннар, терлек, кыйммәтле мехлы жәнлекләргә, куяннар, бал кортлары һ. б.;

төзекләндерү объекттын карап тоту-төзекләндерү объектларының, аларның аерым элементларының чисталыгын тәмин итү, тиешле техник, физик, санитар һәм эстетик халәтендә тоту;

территорияләрне карап тоту-жир кишәрлегендә урнашкан биналарның, корылмаларның, кече архитектура формаларының, коймаларның, төзелеш майданчыкларының, яшел утыртмаларның, жир асты инженерлык коммуникацияләренең һәм аларның конструктив элементларының фасадларын, транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлауга һәм карап тотуга бәйле чаралар комплексы;

юлларны, квартал эчендәге машина юлларын һәм башка юл инфраструктурасын карап тоту-аларны тиешле тәртиптә һәм чисталыкта тоту, автомобильләрен һәм жәяүлеләрен юллар, тротуарлар, юл кырыйлары, квартал эчендәге машина юллары һәм юл хужалыгының башка элементлары буйлап ел дәвамында тоткарлыксыз хәрәкәттен тәмин итү чаралары комплексы;

күзәтү һәм янгыр кабул итү коеларын (янгыр канализациясен), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларын) карап тоту-гамәлдәге дәүләт һәм муниципаль стандартлар таләпләре нигезендә тиешле хезмәтләр өчен эшкә сәләтлелекне, куркынычсызлыкны, төрле билгеләнештәге жир асты коеларының һәм камераларының эстетик күренешен, янгыр канализациясен һәм жир асты инфраструктурасының башка элементларын тәмин итү чаралары комплексы;

махсуслаштырылган автостоянка-ташландык хәлдә калдырылган, хужасыз транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән махсус жиһазландырылган һәм саклана торган майданчык;

махсуслаштырылган оешмалар-төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү өлкәсендә эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы, шул исәптән транспорт чараларын махсуслаштырылган автостоянкага күчерүне гамәлгә ашыручы төрле оештыру-хокукый рәвештәге юридик затлар;

транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус бүлеп бирелгән урыннар - закон нигезендә оештырылган автомобиль кую урыннары, гаражлар, ремонт остаханәләре һәм техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән башка биналар, корылмалар; «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында» Россия Федерациясе Министрлар Советы - Хөкүмәтенә 23.10.1993 ел, № 1090 карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары);

спорт майданчыгы-физик культура һәм спорт белән шөгылләнү өчен билгеләнгән объектлар (баскетбол битләре, борыслар, гимнастика стеналары, турниклар һәм (яисә) башка шундый объектлар)урнашкан жир кишәрлеге, территориясе;

тышкы мәгълүмат чарасы-тотрыклы территорияль урнаштыруның техник жайланмасы, аны кулланып, реклама булмаган тышкы мәгълүмат таратыла»;

стационар реклама конструкциясе - тотрыклы территорияль урнашу өчен техник жайланма, аннан файдаланып тышкы реклама таратыла;

реклама-теләсә нинди ысул белән, теләсә нинди формада һәм теләсә нинди чаралар кулланып таратылган, билгесез затлар даирәсенә адресланган һәм рекламалау объектына игътибар жәлеп итүгә, ана карата кызыксыну булдыруга яисә аны базарда алга жибәрүгә юнәлдерелгән мәгълүмат;

тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы - кулланучылар игътибарына "Кулланучылар хокукларын яклау турында" Федераль законның 9 нчы маддәсе (оешманың фирма исеме, аның урнашкан урыны (адресы) һәм эш режимы турында) үз көченә мәжбүри булган мәгълүматны житкерү өчен биналарны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында товарны сату, хезмәтләр күрсәтү урынында билгеләнә торган территорияне төзекләндерү элементы, шулай ук законны үз көченә урнаштыру яисә эшлекле әйләнеш гадәте аркасында мәжбүри булган һәм рекламага бәйле максатларны күздә тотмый торган мәгълүмат;

төзелеш майданчыгы-яналарын (шул исәптән төгәлләнмәгән төзелеш объектларын) төзү, шулай ук гамәлдәге күчмәс мөлкәт объектларын реконструкцияләү, техник яктан яңадан коралландыру һәм (яисә) ремонтлау, демонтажлау урыны, шулай ук корылмаларны төзү һәм (яисә) монтажлау, ремонтлау, реконструкцияләү һәм (яисә) техник яктан яңадан коралландыру урыны;

тактиль өслек-өскә катламның фактурасы сизелерлек үзгәрә торган өслек;

каты коммуналь калдыклар-физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар, шулай ук шәхси һәм көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерү максатларында физик затлар тарафыннан торак урыннарда алардан файдалану процессында үз Куллану үзлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, индивидуаль эшкүарлар эшчәнлеге барышында барлыкка килә торган һәм физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыкларның составы буенча охшаш калдыклар керә;

гомуми файдаланудагы территорияләр-чикләnmәгән затлар даирәсе тоткарлыксыз файдалана торган территорияләр (шул исәптән гомуми файдаланудагы су объектларының майданнары, урамнары, юллары, яр буйлары, яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

транспорт чарасы - юллар буйлап кешеләрне, йөкләрне яисә анда урнаштырылган жиһазларны (шул исәптән прицепларны, ярымприцепларны һәм транспорт чарасы составында хәрәкәт итү өчен кирәкле башка жайланмаларны)йөртү өчен билгеләнгән жайланма;

территорияләрне жыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны жыюга, махсус билгеләнгән урыннарда чыгаруга, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чараларга бәйле эшчәнлек төре;

күрсәткечләр: - бина фасадында урнаштырыла торган урамнар, йортлар, подъездлар һәм фатирлар номерлары, янғын гидранты, грунт геодезия билгеләре, магистраль камералары һәм суүткәргеч челтәре коелары, шәһәр канализациясе, жир асты газүткәргече корылмалары, полигонометрия билгесе, объектның инвалидлар өчен файдалана алырлык булуы күрсәткечләре;

- туризм өлкәсендәге объектларның, мэгариф объектларының, дәүләт һәм муниципаль учреждениеләрнең урыны, урнашуы турында гомумиләштерелгән мәгълүмат булган аерым стелалар рәвешендә урнаштырыла

торган күрсәткечләр;

вәкаләтле органнар - «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге жирле үзидарәсенен үз компетенциясе чикләрендә шәһәр территориясен төзекләндерүне оештыруны, координацияләүне һәм тикшереп торуну гамәлгә ашыручы функциональ һәм территориаль органнары;

урна-күләме 0,2 куб метрдан 0,5 куб метрга кадәр булган махсус савыт (чиләкләр, тартмалар һәм башка шундый савытлардан тыш), чүп жыю өчен хезмәт итә;

фасад-бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды). Бинаның төп фасады иң зур күрү зонасына ия, кагыйдә буларак, үзәк һәм/яки башка эһәмияттәге урамнарны кабул итүгә юнәлдерелгән;

фриз-фасадны яисә горизонталь полоса рәвешендәге козырекны уратып алучы декоратив элемент;

фронтон-бинаның түбә дәрәжәсеннән югарырак чыгып торган фасадының соңгы каттагы тәрәзәләрнең яки чыгып торган элементларның өске тамгасыннан фасадның өске тамгасына кадәр үлчәнә торган соңгы өлеше;

хужалык майданчыклары-йорт яны территориясендә кер киптерү, келәмнәрне һәм йорт әйберләрен, чүп жыю урыннарын чистарту өчен махсус жиһазландырылган хужалык билгеләнешендәге майданчыклар;

төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайланмалар, яшеллөндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәкләр, шул исәптән биналар, корылмалар, корылмалар фасадлары, кече архитектура формалары, стационар булмаган капитал булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмат шитлары һәм күрсәткечләр;

төзекләндерү объектларының элементлары-төзекләндерү объектларының тышкы кыяфәтен билгели торган, төзекләндерү объектларын визуаль кабул итүне, шулай ук төзекләндерү объектларыннан аларның функциональ билгеләнеше нигезендә файдалануны (эксплуатацияләүне) тәмин итә торган конструктив һәм функциональ өлешләре;

яшеллөндерү элементлары-скверлар, парклар, сәнэгать һәм торак төзелешендә, ижтимагый-административ үзәкләрдә, шулай ук урамнарда һәм магистральләрдә төрле биналар каршындагы яшеллөндерелгән участкалар, шулай ук яшеллөндерү өчен билгеләнгән территорияләр;

өслекләргә берләштерү элементлары-борт ташларының төрле төрләре, пандуслар, баскычлар, баскычлар.

Бүлек 3. Территорияләргә карап тотуну һәм жыештыруны оештыруга карата гомуми таләпләр

Статья 8

1. «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенен бөтен территориясе һәм анда урнашкан барлык биналар (торак йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелгә, карап тотылырга һәм жыештырылырга тиеш.

2. Гомуми файдаланудагы территорияләргә, шул исәптән майданнар, урамнар, юллар, жирле эһәмияттәге автомобиль юллары, яр буйлары, скверлар, пляжлар, башка объектлар биләгән жир кишәрлекләрен карап тотуну һәм жыештыруны вәкаләтле органнар үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыралар.

3. Физик һәм юридик затлар, барлык оештыру-хокукый рәвешләренә карамастан, милек хокукындагы, башка әйбер хокукындагы йә мәжбүри хокуктагы жир кишәрлеге территориясен (алга таба - жир кишәрлекләренен хокук ияләре), шулай ук биналарны, корылмаларны гамәлдәге законнарда һәм әлеге Кагыйдәләрдә каралган күләмдә мөстәкыйль рәвештә яисә махсуслаштырылган оешмаларны үз акчаларыннан. Башка территорияләргә жыештыруны һәм карап тотуну оештыру жирле үзидарә органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.1. Автомобиль юлларының юл буенда яисә алар анында урнашкан сервис объектлары (кибетләр, кафелар, кунакханәләр, АЗСлар, СТО, ял майданчыклары) өчен бүленгән территорияләргә карап тоту һәм жыештыру мондый объектларның хужасы (милекчесе) тарафыннан башкарыла.

4. Оешмалар, предприятияләр, учреждениеләр, арендаторлар арасында территорияләргә жыештыру цикләрен билгеләү пропорциональ рәвештә тигез өлешләрдә башкарыла.

- эгәр бина, корылма милек хокукында яисә башка әйбер йә мәжбүри хокукта берничә затныкы булса, жыештырылырга тиешле территория күчәмсез мөлкәт объектына милек хокукындагы яисә башка хокукның өлешенә пропорциональ рәвештә билгеләнә;

- жир кишәрлеге территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне карап тоту һәм жыештыру цикләре якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин. Килешү булмаганда, жыештырылырга тиешле территория биналарның, корылмаларның барлык милекчеләре яисә башка хужалары (файдаланучылары) арасында тигез өлешләрдә билгеләнә;

- физик яисә юридик зат карамагындагы жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, биләгән жир кишәрлегенен фактта барлыкка килгән чиге буенча территория жыештырылырга тиеш;

- эгәр бина, корылма милек хокукында яисә башка әйбер хокукында яисә мәжбүри хокукта берничә затныкы булса, фасадның эчтәлеге якларның килешүе белән билгеләнергә мөмкин ;

- килешү булмаганда, фасадны карап тоту милек хокукындагы яисә күчәмсез милек объектына башка хокуктагы өлешкә пропорциональ рәвештә гамәлгә ашырыла.

5. Гражданныр (индивидуаль торак йортларның милекчеләре яисә яллаучылары), муниципаль берәмлек территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы юридик затлар һәм индивидуаль эшкүарлар каты коммуналь калдыкларны, сыек көнкүреш калдыкларын, биологик калдыкларны, медицина калдыкларын, эре габаритлы һәм төзелеш чүпләрен чыгаруны калдыкларны жыю, транспортлау, файдалану, зарарсызландыру, урнаштыру эшчәнлегенә лицензиясе булган махсуслаштырылган оешмалар белән төзелгән шартнамәләр нигезендә оештыралар.

6. Милекчеләр, жирдән файдаланучылар, жир кишәрлекләрен һәм территорияләренә арендаучылар булган физик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм юридик затлар әлеге жир кишәрлекләрендә һәм территорияләрдә үсемлекчелек калдыкларын һәм башка калдыкларны яндыруга, шулай ук 3 метрдан артык биеклектәге кар урнаштыруга һәм туплауга, бораулауга юл куймаска тиеш.

7. Физик затлар, индивидуаль эшкуарлар һәм юридик затлар: жир милекчеләре, жирдән файдаланучылар, жир кишәрлекләрен арендага алуучылар, жир кишәрлекләренен һәм территорияләренен хәвефле төрләре үсүгә юл куймаска тиеш, алар карантин объектларына һәм чүп үләннәренә кертелмәгән һәм аларга карата Татарстан Республикасы территориясендә аларны ачыклау, таратуны булдырмау һәм аларны юкка чыгару чаралары күрелергә тиеш, моңа федераль эһәмияттәге урманнардан һәм аеруча саклана торган табигать территорияләреннән тыш, жир кишәрлекләрендә барлыкка килгән куркыныч яшь ағачлар (шул исәптән коймалар һәм фасадлар буйла буйларында) һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә, муниципаль берәмлек территориясендә таралу максатларында, алар урнашкан башка жирләрдә урнашкан территорияләргә караган биналар һәм корылмалар буйлап) үсүгә юл куймаска тиеш.

8. Контейнерларны һәм бункерларны тутыру һәм артык төяү, шулай ук аларга икенчел чимал булган калдыкларны, ягулык-майлау материалларын, майланган иске-москыны, авторезинаны, газ разрядлы һәм люминесцент лампаларны ташлау тыела. Күрсәтелгән калдыклар бу максатлар өчен махсус бүлеп бирелгән савытларда һәм биналарда сакланарга һәм калдыкларны жыю, файдалану, транспортлау, зарарсызландыру, урнаштыру эшчәнлегенә лицензияләре булган махсуслаштырылган предприятиеләргә чыгарылырга тиеш.

9. Күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен тоту һәм жыештыру күпфатирлы йортлар белән идарә итүнең бер ысулы: торак милекчеләре ширкәте яисә торак кооперативы яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативы, идарәче оешма, күпфатирлы йортта гомуми мөлкәтне карап тоту һәм ремонтлау эшләрен башкаручы затлар тарафыннан - әлеге йортта күпфатирлы йорт милекчеләре белән турыдан-туры идарә иткәндә (алга таба - идарәче оешмалар) гамәлгә ашырыла.

10. Индивидуаль торак йортларның территорияләрен карап тоту һәм жыештыру мондый йортларның милекчеләре (яллаучылары) тарафыннан башкарыла.

11. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау:

1) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә-жир кишәрлегенен милекчеләре яисә башка хокук ияләре;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә-тәэмин итүчене (подрядчыны, башкаручыны) билгеләү нәтижеләре буенча әлеге эшләрен башкаруга муниципаль контракт төзөгән вәкаләтле орган йә оешма;

3) чикләнгән файдаланудагы (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнештәге (санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә-әлеге объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә-күпфатирлы йортлардагы торак урыннар милекчеләре яисә идарәче оешмалар;

5) жир өсте коммуникацияләренен, шул исәптән электр челтәрләренен, яктырту челтәрләренен, радиолинияләренен саклау зоналарында - күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренен саклау зоналарында (әгәр урнаштыру рөхсәт ителгән булса) - күрсәтелгән коммуникацияләренен хужалары.

12. Урамнардан һәм юллардан жир асты суларын һәм жир өсте суларын агузу өчен билгеләнгән кюветларны, торбаларны, дренаж корылмаларын жыештыру һәм чистарту, янгыр канализациясе коллекторларын һәм янгыр кабул итү коеларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

13. Жәмәгать бәдрәфләрен урнаштыру һәм карап тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитария кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә билгеләнә.

14. Бәдрәфләренен санитар һәм техник торышы өчен жавапчылыкны аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки алар хезмәт күрсәтә торган махсуслаштырылган оешмалар тота.

15. Төзекләндерү эшләрен башкару ешлыгы, объектларның тиешле санитар һәм техник торышын тәэмин итүне исәпкә алып, заказ бирүче тарафыннан билгеләнә.

16. Физик һәм юридик затлар тарафыннан жирлек территориясен карап тоту һәм жыештыру чикләре бирелгән жир кишәрлеге чикләре нигезендә билгеләнә (әгәр жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән булса, биләгән жир кишәрлегенен фактта барлыкка килгән чиге буенча).

17. Вәкаләтле орган билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә жирлек территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләренә карап тоту һәм жыештыру эшләренен үтәлешен тикшереп тора.

Бүлек 9. Жир кишәрлекләрен, юлларны, индивидуаль торак йортларны карап тоту һәм аларга якин территорияне төзекләндерү

Статья 37

1. Жир кишәрлекләре территорияләрен карап тоту үз эченә ала:

1) чүп-чардан, яфраклардан, кардан һәм боздан (бозланудан) жыю;

2) юлларның, күперләренен, урамнарның, тротуарларның, машина юлларының, жаяүлеләр территорияләренен машина үтә торган өлешен бозлавыкка каршы материаллар белән эшкәртү;

3) кар көрәү һәм себерү;

4) кар-бозны саклау һәм утильләштерү буенча махсуслаштырылган майданчыкларга кар һәм бозны (боз берәмлекләрен) чыгару;

5) контейнер майданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерларны, чүп савытларын, эскәмияләрне, кече архитектура формаларын һәм башкаларны урнаштыру һәм аларны чисталыкта һәм техник яктан төзек хәлдә тоту;

6) чүп кабул итү камераларын, контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер майданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;

7) яңгыр һәм кар суларын агызу;

8) каты көнкүреш, эре габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм чыгару;

9) тузан барлыкка килүне һәм һаваны дымландыруны киметү өчен территориягә су сибү;

10) яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итү, аларны карау; территориядә булу гражданнар гомеренә һәм сәламәтлегенә, физик һәм юридик затлар мөлкәтенә куркыныч тудыра торган коры-сарыны һәм яшел утыртмаларны үз вакытында кисү, Сосновский балтырганын гражданнар тормышы һәм сәламәтлеге өчен куркынычсыз булган ысуллар (химик, механик һәм башкалар) белән юкка чыгару, бетерү буенча чаралар үткәру;

11) карантин объектларына һәм чүп үләннәренә кертелмәгән һәм аларга карата, федераль аһәмияттәге урманнардан һәм махсус сакланылучы табигать территорияләреннән тыш, аларны ачыклау, аларның таралуын булдырмау һәм Татарстан Республикасы территориясендә юкка чыгару чаралары күрелгән тиешле инвазив (чит) үсемлекләрнең хәвефле төрләрен бетерү чаралары үл үсентеләргә һәм чәчәк ата башлаганчы, таралу урыннарын сиптерү юлы белән уздырылырга тиеш гербицидлар һәм (яисә) арборицидлар белән эшкәртү; чаптыру, коры үсемлекләрне жыю, тамыр системасын казу; туфрак эшкәртү, күпеллык үләннәр чәчү;

12) коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларын), юлларны, күперләрен, жәяүләләр кичүләрен төзегәннән, реконструкцияләгәннән һәм ремонтлаганнан соң төзекләндерүнең бозылган элементларын торгызу, реставрация, археология һәм башка жир эшләрен башкару;

13) күзәтү һәм яңгыр кабул итү коеларын (яңгыр канализациясен), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларын) гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә тоту;

14) төзелеш майданчыкларының, шул исәптән төгәлләнмәгән төзелеш объектларының киртәләрен карап тоту. Эшләр алып барылмый торган төгәлләнмәгән төзелеш объектлары тиешле эстетик күренешкә ия һәм кешеләр һәм транспорт иминлеген тәэмин итә торган төзелеш чөптәрдә белән ябылырга тиеш;

15) жиимерелгән (сүтелгән, жиимерелә торган) биналарның, корылмаларның территориягә чит затлар үтеп керү һәм (яисә) калдыкларны рөхсәтсез урыннарда урнаштыру мөмкинлеген булдырмый торган жир кишәрлекләренә киртәләр кую һәм аларны карап тоту;

16) жир кишәрлеге хужасы индивидуаль торак йорт яисә хужалык корылмалары төзегән очракта, Кыр Шонталы авыл жирлеге башкарма комитетының язма рөхсәте булганда, төзелеш материалларын йорт биләмәсе янындагы территориядә, шул исәптән урамда вакытлыча саклау рөхсәт ителергә мөмкин. Төзелеш материаллары кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә, шулай ук ишелү, аву яки башка йогынты нәтижәсендә өченче затларның мөлкәтенә зыян китерүне булдырмый торган ысул белән урнаштырылырга тиеш.

Бүлек 21. Йорт хайваннарын һәм кошларын карап тоту

Статья 79

1. Жәмәгать урыннарында озатып йөрүче затлардан башка торучы күзәтүчесез хайваннар тотылырга тиеш.

2. Күзәтүчесез калган хайваннарны аулауны мондый хайваннарны тапкан махсуслаштырылган предприятие яисә башка зат жирле үзидарә органнары белән төзелгән килешү буенча башкарырга мөмкин.

3. Хужасыз калган хайваннарны аулау чараларын гамәлгә ашыру хайваннарга карата гуманлы мөнәсәбәт һәм ижтимагый эхлак нормаларын үтәү принципларына нигезләнә.

4. Рөхсәт ителми:

1) хайваннарны судның тиешле карарыннан башка фатирлардан һәм хосусый йорт биләмәләре территориясеннән тартып алырга;

2) кибетләр, даруханәләр, коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре янындагы этләренә бәйдәнәткындырырга;

3) ветеринария органнары тәкъдименнән башка балык тотуның тозакларын һәм башка чараларын файдаланырга.

4) торак массивлар, жәмәгать урыннары һәм социаль объектлар территориясендә хужалары булмаган терлекләренә өстәмә тукландыру. Искәрмә - тыю жирле үзидарә органы тарафыннан хужасыз терлекләренә ашату өчен махсус оештырылган урыннарга кагылмый.

Кыр Шонталы авыл жирлеге башлыгы

Совет рәисе

Г.Н.Кыямова

Кыр Шонталы авыл жирлеге
Советының 16.03.2026 ел, № 13
карарына 2 нче кушымта

**«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында» Совет
карары проекты буенча гражданнар тәкъдимнәрен исәпкә алу
ТӘРТИБЕ**

1.«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында» Совет карары проектына тәкъдимнәр Кыр Шонталы авыл жирлеге советына түбәндәге адрес буенча кертелә: Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Кыр Шонталы авылы, Вахитов урамы, 36 йорт, язма рәвештә төзәтмәләр таблицасы рәвешендә:

№	Пункт, пунктча	Карар проекты тексты	Төзәтмә тексты	Төзәтмәне исәпкә алып проект тексты	Төзәтмә авторы (Ф. И. А., адресы, эш, уку урыны)

Тәкъдимнәр эш көннәрендә 8.00 сәгатьтән 17.00 сәгатькә кадәр гавами тыңлаулар уздырылырга 7 көн кала кабул ителә.

2. Гавами тыңлауларда катнашу өчен гаризалар түбәндәге адрес буенча бирелә: Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Кыр Шонталы авылы, Вахитов урамы, 36 йорт, язма рәвештә шәхсэн яисә почта аша.

Гаризалар эш көннәрендә 8.00 сәгатьтән 17.00 сәгатькә кадәр кабул ителә

2. Гражданнарның тәкъдимнәре эшче төркем тарафыннан теркәлә һәм карау өчен Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советына һәм башлыгына тапшырыла.

Кыр Шонталы авыл жирлеге башлыгы

Г.Н. Кыямова

**«Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында» Совет
карары проекты буенча гавами тыңлаулар үткәру
ТӘРТИБЕ**

1. «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү Кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында» Совет карары проектына карау буенча гавами тыңлаулар Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 22 статьясы нигезендә үткәрелә.
2. Гавами тыңлаулар Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, прокуратура, белгечләр, сәяси партиялар, башка ижтимагый берләшмәләр вәкилләрен, белгечләрен, кызыксынган затларны чакырып үткәрелергә мөмкин.
3. Гавами тыңлауларда Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Кыр Шонталы авыл жирлеге» муниципаль берәмлегенң теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.
4. Катнашучыларны теркәү гавами тыңлаулар башлангыча 1 сәгать кала башлана.
5. Үзгәрешләр кертү проектына кергән тәкъдимнәренә исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча оештыру комитеты рәисе гавами тыңлауларда рәислек итә.
6. Гавами тыңлаулар рәислек итүченә кереш сүзә белән ачыла, ул анда катнашучыларга тикшерелә торган мәсьәләләрнең асылы, тыңлауларны үткәру тәртибе турында хәбәр итә.
7. Беркетмәне рәсмиләштерү, кергән тәкъдимнәренә, тәкъдимнәренә исәпкә алу өчен секретариатның житәкчесе һәм ике әгъзасы составында гавами тыңлаулар секретариаты сайлана.
8. Төп доклад белән төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында карар проектына эшләү буенча оештыру комитеты житәкчесе чыгыш ясы.
9. Төп докладтан соң сүз гавами тыңлауларда катнашу өчен чакырылган катнашучыларга бирелә.
10. Гавами тыңлауларда чыгыш ясау хокукына ия катнашучылар үз тәкъдимнәрен дәлилләү өчен гариза бирү вакытына карап чират тәртибендә чакырылалар.
11. Гавами тыңлауларда катнашучыларның чыгышлары расланган регламент нигезендә дәвам итәргә тиеш.
12. Гавами тыңлауларда катнашучылар чыгышлары тәмамланганнан соң рәислек итүче рөхсәте белән чыгыш ясаучыларга сораулар бирергә хокуклы.
13. Гавами тыңлауларда катнашучылар гавами тыңлаулар барышына тыкшынырга, аларны бүлдерергә һәм үткәругә комачауларга хокуклы түгел.
14. Гавами тыңлаулар үткәргәндә тәртип саклау гавами тыңлауларда катнашу өчен мәжбүри шарт булып тора.
15. Гавами тыңлаулар үткәру тәртибе бозылган очракта, рәислек итүче аларны тыңлаулар уздырыла торган бинадан чыгаруны таләп итәргә хокуклы.
16. Чыгышлар тәмамлангач, рәислек итүче гавами тыңлаулар барышында әйтелгән искәrmә, тәкъдимнәренә төгәлләштерү өчен оештыру комитеты секретарена сүз бирә ала.
17. Гавами тыңлауларда катнашучыларның барлык кисәтүләре һәм тәкъдимнәре гавами тыңлаулар беркетмәсенә кертелә. Гавами тыңлаулар беркетмәсенә оештыру комитеты рәисе һәм секретаре имза сала һәм Кыр Шонталы авыл жирлеге Советы материалларында билгеләнгән тәртиптә саклана.
18. Гавами тыңлаулар нәтижеләре буенча бәяләмә гавами тыңлаулар секретариаты тарафыннан әзерләне һәм халыкка житкерелергә тиеш.
19. Гавами тыңлауларны оештыру һәм матди-техник яктан тәмин итү Кыр Шонталы авыл жирлеге Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Кыр Шонталы авыл жирлеге башлыгы

Г.Н. Кыямова